

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33599
Nom	Psicologia de l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	1 - Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat	Formació Bàsica
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	2 - Aprendizaje y desarrollo de la personalidad	Formació Bàsica
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	1 - APRENDIZAJE Y DESARROLLO DE LA PERSONALIDAD	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
DESCALS TOMAS, ADELA	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

L'assignatura aporta la formació bàsica sobre les principals teories i models explicatius de l'aprenentatge escolar que capacita per a respondre a qüestions com: quins són els processos cognitius, afectius i socials de l'alumne que intervenen en l'aprenentatge, com contribueix eixe coneixement al disseny d'un ensenyament eficaç, com ajustar l'ensenyament a l'edat de l'alumne, què paper aconsegueix el canvi evolutiu per explicar els resultats escolars, etc.

El coneixement dels conceptes i principis desenvolupats al llarg de les diferents unitats temàtiques té un caràcter clarament instrumental, es pretén facilitar als estudiants ferramentes per a l'anàlisi i comprensió de situacions educatives i problemes educatius concrets, valorant la necessitat de comprendre d'una manera teòrica adequada els processos d'aprenentatge escolar com a part necessària de l'actuació pràctica del mestre.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana haver superat l'assignatura Psicologia del Desenvolupament del primer quadrimestre del primer curs de la titulació. Els coneixements adquirits sobre les característiques del desenvolupament dels alumnes als diferents àmbits: cognitiu, físic/motriu, social, afectiu, etc., són bàsics per a dissenyar i desenvolupar la intervenció educativa.

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en els períodes 0-6 i 6-12 anys en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer les característiques dels estudiants i les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- Conèixer les propostes i els desenvolupaments actuals basats en l'aprenentatge de competències.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn de l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, el joc, l'adquisició de normes i de límits.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults, la relacionada amb la coeducació, i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en els períodes 0-6 i 6-12 anys en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer les característiques dels estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- Conèixer les propostes i els desenvolupaments actuals basats en l'aprenentatge de competències.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits entorn de l'autonomia, la llibertat, la curiositat, l'observació, l'experimentació, la imitació, el joc, l'adquisició de normes i de límits.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults, la relacionada amb la coeducació, i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1.- Analitzar i comprendre els processos d'aprenentatge des del naixement fins als 12 anys en el context familiar, social i escolar.
- 2.- Conèixer les característiques dels estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- 3.- Comprendre, interpretar i analitzar les diferents teories i models explicatius de l'aprenentatge escolar.
- 4.- Aplicar els diferents models explicatius de l'aprenentatge escolar a la situació de l'aula.
- 5.- Analitzar les principals variables personals i interpersonals que intervenen en la situació educativa i la seua repercussió en l'aprenentatge escolar.
- 6.- Elaborar criteris d'intervenció técnico-pràctica per a dissenyar i desenvolupar propostes educatives en situacions concretes.

7.- Adoptar una actitud reflexiva sobre el desenvolupament dels processos d'ensenyament/aprenentatge junt a una sensibilitat respecte al paper de l'ensenyança en l'aprenentatge dels estudiants.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Unitat temàtica I. Introducció a la Psicologia de l'Educació.

Introducció en el coneixement de conceptes bàsics de la Psicologia de l'Educació fonamentals per a la comprensió dels continguts desenvolupats en la resta de les unitats temàtiques.

Tema 1. Les concepcions actuals de la Psicologia de l'Educació. Les relacions entre el coneixement psicològic i la pràctica educativa al llarg de la història. Dissenys d'investigació.

2. Unitat temàtica II. Teories de l'aprenentatge i les seues implicacions educatives.

Presenta i analitza les explicacions teòriques fonamentals sobre l'aprenentatge escolar (conductuals, cognitives i constructivistes).

Tema 2. Processos i principis bàsics per explicar l'aprenentatge. Els processos de condicionament clàssic. Els processos de condicionament operant. Els processos de modelat.

Tema 3. La concepció cognitivo constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge. El processament de la informació. La teoria de l'aprenentatge verbal significatiu d'Ausubel. La teoria sociocultural de Vygotsky.

3. Unitat temàtica III. Dimensions intrapersonals en el procés d'Ensenyament/Aprenentatge (E/A).

Analitza les característiques individuals dels alumnes i la seua relació amb l'aprenentatge escolar.

Tema 4. Variables cognitives en el procés d'E/A (intel·ligència, estratègies d'aprenentatge, ...).

Tema 5. Variables socioafectives en el procés d'E/A (motivació, personalitat,...).

4. Unitat temàtica IV. Dimensions interpersonals en el procés d'Ensenyament/Aprenentatge (E/A).

Presenta una visió general dels factors interpersonals que intervenen en la situació educativa i de la seua repercussió en l'aprenentatge escolar.

Tema 6. La interacció professor/alumne en el procés d'E/A (clima d'aula, ensenyament eficaç, ...).

Tema 7. Les relacions entre iguals (aprenentatge cooperatiu, eines per analitzar les interaccions entre iguals, ...).

5. Unitat temàtica V. Avaluació del procés d'ensenyament/aprenentatge (E/A).

Facilita models i eines perquè el mestre pugui realitzar l'anàlisi de com ha funcionat el procés d'E/A i proposi millores de cara a futurs processos instruccionals.

Tema 8. Avaluació formativa o instruccional del professor.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teòricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El/la professor/a presentarà a classe els aspectes fonamentals de cada tema. Són necessaris el treball personal de l'estudiant (lectura de documents bàsics prèvia al desenvolupament del tema) i la seua participació activa en les sessions de classe.

Les **classes** seran **teòrico-pràctiques**, es a dir, es completarà la formació teòrica amb les **activitats pràctiques d'aula** que el professor considere oportunes per a afiançar els conceptes bàsics i aplicar els coneixements assolits. Es plantejarà la discussió de lectures, anàlisi de vídeos, estudi de casos, etc. Després de realitzar aquestes activitats, individualment o per grups de treball, es posaran en comú les reflexions i conclusions obtingudes.

A més a més, els estudiants hauran de realitzar un treball grupal, que presentaran a classe, i lliurar el seu corresponent informe. L'elaboració del treball es plantejarà i desenvoluparà en petit grup.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, analitzant els processos d'aprenentatge individuals i col·lectius.

Per a l'avaluació de l'estudiant es tindran en compte tres aspectes: l'examen, les activitats d'aula i fora d'aula i un treball grupal.

1. Examen. Es realitzarà un examen que recollirà els coneixements teòrico-pràctics adquirits al llarg de l'assignatura. Integrarà qüestions de resposta oberta i, opcionalment, objectives.

2. Activitats d'aula. Activitats que plantejaran la discussió de lectures, anàlisi de vídeos, estudi de casos, etc.

3. Treball Grupal. El treball grupal té com a objectiu l'aprofundiment en els continguts de l'assignatura i/o l'aplicació dels coneixements adquirits al llarg del curs a situacions reals. El treball grupal inclou un

informe escrit, la seua exposició a classe i una tasca individual sobre el mateix.

L'examen valdrà entre el 50% i el 60% de la qualificació final, mentre que les activitats i el treball grupal proporcionaran el percentatge restant fins al 100%. Cada professor especificarà en el seu programa el percentatge exacte, de pes en la qualificació final, d'aquests tres apartats.

Els **requisits mínims** per aprovar l'assignatura són:

- En **primera convocatòria**:

- superar l'examen (assolir un domini mínim del 50%), i
- superar les activitats d'aula (assolir un domini mínim del 50% respecte al total d'activitats) i lliurar, almenys, el 70% de les activitats sol·licitades..

L'examen i les activitats d'aula són recuperables en segona convocatòria, mentre que el treball grupal no ho és. Els alumnes que no hagen realitzat el treball grupal no podran tenir la qualificació màxima final de 10 punts en primera convocatòria, ja que es descomptarà el percentatge que el professor done a aquest apartat.

- En **segona convocatòria**:

- superar l'examen (assolir un domini mínim del 50% en aquest apartat), i
- superar una prova escrita sobre les competències treballades en les activitats d'aula (assolir un domini mínim del 50%). Aquesta prova es realitzarà sobre el total de les activitats independentment que l'alumne haja lliurat/superat alguna en primera convocatòria.

En segona convocatòria es podran mantindre les qualificacions obtingudes en els apartats que superen els requisits mínims i la nota de l'apartat no recuperable (treball grupal). Els alumnes que no hagen realitzat el treball grupal no podran tenir la qualificació màxima final de 10 punts en primera convocatòria, ja que es descomptarà el percentatge que el professor done a aquest apartat.

ADVERTÈNCIA:

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en grup per tal de verificar el grau de participació i assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. No acceptar aquesta verificació, suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ:

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa la Normativa de Qualificacions de la Universitat de València. D'acord amb aquesta, es concreta en expressió numèrica de 0 a 10 amb un

decimal, usant l'escala de qualificació:

- De 0 a 4.9: suspens.
- De 5 a 6.9: aprovat.
- De 7 a 8.9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

Només se sumaran els diferents apartats contemplats en l'avaluació quan es superen els requisits mínims establerts en aquells apartats que els contemplem.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació en l'apartat de major ponderació (examen) la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest no arriba requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en l'altre apartat (activitats d'aula), es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

En segona convocatòria, es procedirà d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació en l'apartat de major ponderació (examen) la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest no arriba requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació (examen), i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en l'altre apartat (prova escrita de les activitats d'aula), es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació, quedarà sotmesa al que disposa el Reglament de Impugnació de Qualificacions *de la Universitat de València*.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Cerdán, R. y Salmerón, L. (Eds) (2018). Claves para la práctica de la Psicología Educativa. Madrid: Paraninfo.
- Rodríguez, S. (Coord.) (2015). Psicología de la educación. Grado en Educación Infantil y Primaria. Madrid: Pirámide (dos volúmenes: teoría y aplicaciones prácticas).
- Woolfolk, A. (2010). Psicología educativa (11ª edición). México: Pearson.

Complementàries

- Aubert, A., Flecha, A., García, C., Flecha, R. y Racionero, S. (2008). Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información. Barcelona: Hipatia.
- Blakemore, Sarah-Jayne y Frith, Uta (2011). Cómo aprende el cerebro: las claves para la educación. Barcelona: Ariel.
- Doménech, F. (2007). Psicología de la educación e instrucción: su aplicación al contexto de la clase. Castelló de la Plana: Publicaciones de la Universitat Jaume I.
- González, E. y Bueno, J.A. (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en la edad escolar. Madrid: CCS.
- González-Pienda, A. y cols. (2002). Manual de psicología de la educación. Madrid: Pirámide.
- Martí, E. y Moreno, A. (2007). Competencias para aprender a aprender. Madrid: Alianza.
- Mayer, R. E. (2004). Psicología de la Educación. Enseñar para un aprendizaje significativo (vol. 2). Madrid: Pearson.
- Mayer, R. E. (2010). Aprendizaje e instrucción (2ª edición). Madrid: Alianza.
- Mora, F. (2013). Neuroeducación. Madrid: Alianza.
- Pozo, J.I. (1999). Aprendices y maestros. La nueva cultura del aprendizaje. Madrid: Alianza.
- Rivas, F. (2003). El proceso enseñanza/aprendizaje en la situación educativa (Segunda edición actualizada). Barcelona: Ariel.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Contenidos

Se mantienen los contenidos inicialmente recogidos en la guía docente.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

Se mantiene el volumen de trabajo que marca la guía docente original, pero se cambian los pesos asignados a las distintas actividades. Se han trabajado de forma presencial, aproximadamente, el 50% de las 60 horas de clases teórico-prácticas en el aula previstas en la guía docente; el porcentaje restante se sumará a la categoría de estudio y trabajo autónomo del alumno/a. Por tanto, la distribución de pesos queda de la siguiente forma: 30 horas de clases teórico- prácticas, 120 horas de estudio y trabajo autónomo.

Durante las 30 horas añadidas al estudio autónomo, el alumnado deberá trabajar con los materiales docentes diseñados para sustituir a las clases presenciales (visionado de presentaciones locutadas o grabadas en vídeo, discusión de contenidos y resolución de dudas en foros del Aula Virtual, y realización de actividades complementarias). Para facilitar este trabajo, el profesorado ofrece a los estudiantes una programación semanal de tareas y actividades a realizar, con una carga de trabajo equivalente a la que tendrían de forma presencial. El profesorado mantendrá un contacto fluido y frecuente con el alumnado para conocer la carga de trabajo real que las distintas actividades requieren y, de este modo, poder realizar ajustes en caso necesario.

3. Metodología docente

Las clases presenciales se sustituyen por videoconferencias, transparencias locutadas, vídeos de presentaciones explicadas, y foros en aula virtual. El profesorado sube las presentaciones de los temas al aula virtual, la discusión de los contenidos trabajados y la resolución de dudas se desarrolla mediante videoconferencias y foros del aula virtual. El profesorado también propone y revisa actividades a través de tareas del aula virtual; estas actividades se corrigen estableciendo una discusión en videoconferencia y/o foros de aula virtual. El trabajo en grupo se mantiene como estaba previsto inicialmente en la guía docente. Los estudiantes elaborarán un informe del trabajo grupal y una tarea individual sobre el mismo. La presentación del trabajo se realizará a través del aula virtual. Cada profesor/a especificará al alumnado, con suficiente antelación, el procedimiento a seguir para realizar dicha presentación, así como el tipo de tarea individual a elaborar. El profesorado mantendrá un contacto fluido con el alumnado para resolver las dudas que surjan al respecto. Las tutorías y el seguimiento del trabajo de los estudiantes se realizan a través de videoconferencias, foros en aula virtual y correo electrónico oficial.

4. Evaluación

Se incrementa el peso en la nota final de la evaluación continua, de forma que cambia el peso para los criterios de evaluación considerados inicialmente en guía docente: el **examen tiene un peso del 30% en la calificación final**, las **actividades de aula un 50%** y el **trabajo grupal un 20%**.

El **examen** consistirá en una **prueba escrita de preguntas abiertas** de aplicación, integración y/o reflexión a partir de los contenidos del temario. Esta prueba se planteará a través de una **tarea del aula virtual** con tiempo límite establecido para elaborarla y entregarla; se realizará en el día y el horario previsto en el calendario de exámenes. Cada profesor/a establecerá el tiempo de realización de dicha prueba y el número de preguntas que incluirá; antes de la realización de la prueba dará a conocer a sus estudiantes estas decisiones, además facilitará ejemplos del tipo de preguntas elegidas para los temas trabajados.

Las **actividades de aula** se consideran como el mejor indicador de evaluación continua, el profesorado las propondrá y las revisará a **través de tareas del aula virtual**.

El **trabajo grupal** incluye un informe escrito, su presentación a través del aula virtual y una tarea individual sobre el mismo. Cada profesor/a especificará al alumnado el procedimiento a seguir para

realizar dicha presentación, así como el tipo de tarea individual a elaborar; el profesorado dará a conocer estas decisiones al alumnado con suficiente antelación y respetará los horarios establecidos en la Facultad de Magisterio.

Considerando la situación de confinamiento y la desconexión digital de parte del alumnado, el profesorado aplicará medidas de flexibilidad en el formato y plazo de presentación tanto de las actividades de aula como del trabajo grupal.

Se mantienen los requisitos mínimos, recogidos en la guía docente original, **para aprobar** la asignatura en primera y en segunda convocatoria.

5. Bibliografía

La bibliografía recomendada se mantiene pues es accesible. La bibliografía básica se recomendó al inicio del cuatrimestre, además el profesorado sube al aula virtual presentaciones y documentos sobre los temas trabajados. Los estudiantes pueden realizar búsquedas bibliográficas en Dialnet y en revistas online para elaborar el trabajo grupal (utilizando la conexión VPN).